

**Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Cümhuriyeti ve İngiltere Kırallığı arasında
Ankarada imzalanan üç taraflı yardım muahedesile merbutlarının tasdikına
dair kanun**

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 9/XI/1939 - Sayı : 4357)

No.
3738

Kabul tarihi
8 - XI - 1939

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Cümhuriyeti ve İngiltere Kırallığı arasında 19 ilk teşrin 1939 tarihinde Ankarada imzalanan üç taraflı karşılıklı yardım muahedesile merbutatı, bu husustaki hükümlerine tevfikan meriyete girmek üzere tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

8 teşrinisani 1939

MUAHEDE

Fransa Reisicümhuru, Majeste Büyük Britanya, İrlânda ve denizler aşırı İngiliz ülkeleri Kırakı, Hindistan İmparatoru «Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı için» ve Türkiye Reisicümhuru

Millî emniyetlerinin menfaati iktizası müteakabil mahiyette bir muahede akdini ve tecavüze mukavemet için yekdiğerine karşılıklı yardım temin eylemeyi arzu ettiklerinden,

Murahhas olarak,

Fransa Reisicümhuru:

Büyük Elçi ve fevkalâde murahhas Légion d'Honneur nişanının Commandeur rütbesini haiz Bay René Massigli'yi;

Majeste Büyük Britanya, İrlânda ve denizler aşırı İngiliz ülkeleri Kırakı, Hindistan İmparatoru «Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı için» :

Büyük Elçi ve fevkalâde murahhas Sir Hughe Montgomery Knatchbull - Hugesen, K. C. M. G. yi;

Türkiye Reisicümhuru:

Başvekil ve Hariciye vekâleti vekili, İstanbul mebusu Bay Dr. Refik Saydamı;

Tayin eylemişler ve bu murahhaslar, usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususatı kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Türkiyeye karşı bir Avrupa Devleti tarafından vaki bir tecavüz neticesinde Türkiye bu Devletle

muhasamata giriştiği takdirde, Fransa ve Birleşik Kırallık filen Türkiye Hükümetile teşriki mesai edecekler ve ona yedi iktidarlarında olan bütün yardım ve bütün müzaheretini ifa eyleyeceklerdir.

Madde — 2

1 - Bir Avrupa Devleti tarafından vaki olup Akdeniz mmtakasında Fransa ve Birleşik Kırallığın karışacakları bir harbe müncer olan bir tecavüz hareketi halinde Türkiye filen Fransa ve Birleşik Kırallık ile teşriki mesai eyleyecek ve onlara yedi iktidarında olan bütün yardım ve bütün müzaheretini ifa eyleyecektir.

2 - Bir Avrupa Devleti tarafından vaki olup Akdeniz mmtakasında Türkiyenin karışacağı bir harbe müncer olan bir tecavüz hareketi halinde Fransa ve Birleşik Kırallık filen Türkiye ile teşriki mesai edecekler ve ona yedi iktidarlarında olan bütün yardım ve bütün müzaheretini ifa eyleyeceklerdir.

Madde — 3

Fransa ve Birleşik Kırallık tarafından 13 nisan 1939 tarihli Beyannameleriyle Yunanistan ve Romanya'ya verilen garantiler meriyet mevkiinde kaldığı müddetçe bu iki garantiden biri veya diğeri hasebile Fransa ve Birleşik Kırallık muhasamata giriştikleri takdirde Türkiye filen Fransa ve Birleşik Kırallık ile teşriki mesai eyleyecek ve onlara yedi iktidarında olan bütün yardım ve bütün müzaheretini ifa eyleyecektir.

Madde — 4

Fransa ve Birleşik Kırallık, birine veya diğesine karşı ikinci ve üçüncü maddeler hükümleri mahalli tatbik bulmaksızın bir Avrupa Devleti tarafından vaki bir tecavüz neticesinde, bu Devletle muhasamata giriştikleri takdirde, Yüksek Âkid Taraflar derhal istişarede bulunacaklardır. Ancak şurası mukarrerdir ki, Türkiye böyle bir halde Fransa ve Birleşik Kırallık hakkında hiç değilse hayırhahane bir bitarafılık muhafaza edecektir.

Madde — 5

Yukarıdaki üçüncü maddenin hükümlerine hâlel gelmemek üzere,

1 - Gerek bir Avrupa Devleti tarafından, Yüksek Âkid Taraflardan biri Hükümetinin, tecavüze karşı, kendi muvafakatile istiklâl veya bitaraflığını muhafazaya yardımcı taahhüd eylediği bir Avrupa Devletine karşı ika edilen tecavüz halinde,

2 - Gerek bir Avrupa Devleti tarafından ika edilen ve diğeri bir Avrupa Devleti aleyhine müteveccih bulunmakla beraber Yüksek Âkid Taraflardan biri Hükümetinin fikrince kendi emniyeti için bir tehdid teşkil eden bir tecavüz halinde,

Yüksek Âkid Taraflar müessir görülecek her müştrek harekete teşebbüs etmek üzere derhal istişarede bulunacaklardır.

Madde — 6

Bu muahede hiç bir Devlet aleyhine müteveccih değildir. Hedefi, tecavüze karşı koymak için, Türkiye'ye, Fransaya ve Birleşik Kırallığa, lüzum hâsıl olursa, karşılıklı bir yardım ve müzaheret temin eylemektir.

Madde — 7

Bu muahedenin hükümleri Türkiye ile diğeri iki Yüksek Âkid Taraftan her biri arasında iki taraflı taahhüd olarak da muteberdir.

Madde — 8

Yüksek Âkid Taraflar bu muahedenin tatbiki neticesi olarak muhasamata girişmiş bulunurlarsa ancak müşterek bir mutabakatla mütareke veya sulh akdedeceklerdir.

Madde — 9

Bu muahedename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan süratle ve aynı zamanda Ankarada tevdi olunacaktır. Muahede bu tevdi tarihinde meriyete girecektir.

Bu muahede on beş senelik bir müddet için akdedilmiştir. Yüksek Âkid Taraflardan hiç biri muahedeye nihayet vermek arzusunda olduğunu mezkûr müddetin inkizasından altı ay evvel diğer iki Tarafa tebliğ etmezse muahede beş senelik yeni bir müddet için kendiliğinden temdid edilmiş bulunacak ve böylece devam edib gidecektir.

Aşağıda imzaları bulunan murahhaslar işbu muahedeyi, muhtevi olduğu hükümleri tasdiklan, imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankarada, üç nüsha olarak, 1939 senesi ilk teşrininin on dokuzunda yapılmıştır.

R. Massigli
H. M. Knatchbull - Hugessen
Dr. Refik Saydam

 PROTOKOL No. 1

Aşağıda imzaları bulunan murahhaslar, bu günkü tarihli muahedenameyi imzasından itibaren meriyete koymak hususunda kendi Hükümetlerinin mutabık bulduklarını müşahede ederler.

İşbu protokol, Fransa, Birleşik Krallık ve Türkiye arasında bu günkü tarihle akdedilen muahedenamenin ayrılmaz bir cüzü olarak telâkki edilecektir.

Ankarada, üç nüsha olarak, 19 ilk teşrin 1939 da yapılmıştır.

R. Massigli
H. M. Knatchbull - Hugessen
Dr. Refik Saydam

 PROTOKOL No. 2

Aşağıda imzaları bulunan ve usulüne tevfiklan bu hususta salâhiyettar kılınmış olan murahhaslar Fransa, Birleşik Krallık ve Türkiye arasındaki muahedenameyi imza ettikleri sırada berveçhiati hususta mutabık kalmışlardır:

Yukarıda adı geçen muahedename mucibince Türkiye tarafından alınmış olan taahhüdler bu memleketin Sovyet Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı ile müsellâh bir ihtilâfa sürüklenmesini

mucib olacak veya intağ edecek bir harekete onu icbar edemeyecektir.

İşbu protokol Fransa, Birleşik Kırallık ve Türkiye arasında bu günkü tarihle akdolunan muahedenamenin ayrılmaz bir cüzü olarak telâkki olunacaktır.

Ankarada, üç nüsha olarak, 19 ilk teşrin 1939 tarihinde yapılmıştır.

R. Massigli

H. M. Knatchbull - Hugessen

Dr. Refik Saydam

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası :

8 - XI - 1939 ve 1/269

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası :

8 - XI - 1939 ve 4/1549

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları :

Cild Sayfa
6 10,10,13:14,16,17:22,22:25